

Interculturele ambivalentie: uit eten met mijn cliënt

Yaron Kaldenbach, gz-psycholoog

December 2004, het einde van mijn gz-opleiding nadert. Behandelingen rond ik af voor mijn vertrek. Om een therapiedoorbraak te forceren, besluit ik voor het eerst in mijn carrière op huisbezoek te gaan. De tienjarige Damianos heeft een Griekse vader, met wie ik in het Engels mondjesmaat communiceer. Zijn Nederlandse moeder speelt duidelijk 'tweede viool'. Damianos is thuis bang voor een donker halletje, inbrekers en spoken. De poliklinische sessies in de maanden ervoor hebben tot verbetering geleid, maar het uitvoeren van de huiswerkopdrachten onder begeleiding van zijn ouders komt moeizaam van de grond. Gesteund door mijn supervisor en gedachten over het belang van *outreaching* werken, besluit ik 's avonds bij het gezin op bezoek te gaan om een thuisbehandelsessie te doen en de ouders concreet te laten zien hoe ze dit na mijn vertrek kunnen vervolgen. Taal bleek bij de poliklinische mediatietherapie een barrière om de ouders hierin goed te trainen.

De ouders zijn verrast, Damianos doet vanavond dingen die hij eerder nooit durfde. Vader is in tranen, uitermate dankbaar. Hij vertelt mij een verrassing te hebben. Voor hem en mij heeft hij een 'dinner for two' geregeld in het Griekse restaurant waarvan hij eigenaar is. Ik voel me wat ongemakkelijk worden en als hij zijn blijde boodschap herhaalt, blijkt het antwoord op mijn vraag 'You're kidding, right?' al wat ik vreesde. Ook zijn vrouw bevestigt het en vertrouwt mij bovendien toe dat tegensputteren zinloos is. Blijkbaar spreekt zij uit ervaring. Damianos' vader is dankbaar voor de bereikte angstreductie en vertelt dat het in de Griekse cultuur gebruikelijk is om de dokter of priester mee uit eten te nemen als deze je de eer schenkt van een huisbezoek (ik had al vaak uitgelegd geen dokter te zijn). Afwijzen zou beledigend zijn. Bovendien heeft hij zijn inmiddels overleden moeder een belofte gedaan, nooit te breken met de Griekse hofelijkheid. Tja, daar zit je dan. Als iemand *en* zijn cultuur *en* zijn moeder erbij haalt...

Hij vertelt dat zijn restaurant vlakbij is en met frisse tegezin, 'overvallen' en in verwarring bereiken we het compromis van *'just for a drink'*, vooral ook omdat hij trots zijn restaurant wil laten zien aan iemand die veel voor zijn gezin heeft betekend. Blijkbaar is dit voor hem nodig om goed af te ronden en ik wil hem niet kwetsen in zijn eer en dankbaarheid.

Mijn gespartel waarbij ik mijn '*professional code*' noem, is al bij voorbaat kansloos en smoezen heb ik op dat moment niet paraat.

Het restaurant blijkt ruim een kwartier lopen, de ambivalentie groeit met iedere stap. Ik denk aan mijn beroepsintegriteit en de gevreesde mening van mijn supervisor. Ik wil flexibel en respecterend zijn tegenover andere culturen, wil voorkomen dat ik mijn cliënt beledig, maar voel ook een behoefte integer te zijn naar mijn persoonlijke grenzen.

Nadat ik aan de bar van een drankje voorzien ben, verdwijnt papa in de keuken. Ongemakkelijk en alleen achtergebleven, zie ik hem later tevoorschijn komen met tien verschillende schaal-tjes waarop allerlei voorgerechten staan: kip- en lamsspiesen, gefrituurde courgettes, gebakken geitenkaas met groenten, vleesgerechtjes, etc.

Tijdens het eten vertelt herhaalt hij zijn dankbaarheid. Zijn kinderen zijn alles voor hem, en wie zijn kinderen helpt, verdient het beste. Ik sla het aanbod op het hoofdgerecht en ijs af, ook andere drankjes neem ik niet, waarbij ik aangeef vereerd te zijn en ook te vol te zitten om nog meer te kunnen consumeren (wie mij goed kent, weet wel beter). Ondertussen stelt hij mij ook voor aan de Griekse personeelsleden en lijkt hij zo trots als een kind dat hij mij als '*mr. doctor psychiatrist*' kan laten zien wat hij heeft opgebouwd. Vader straalt dat ik hem gelegenheid bied zijn dankbaarheid te tonen. In de toekomst is mijn hele familie altijd welkom en met een smoes weet ik het uitwisselen van mailadressen nog te pareren.

Na het eten brengt Damianos' vader mij naar de tramhalte. Als ik wegrijd, blijft hij gepassioneerd, breed glimlachend en zielsgelukkig ogend zwaaien. Met een gevulde maag en verward gevoel (heb ik me met tegenzin laten verleiden om over een professionele en persoonlijke grens te gaan, of ben ik juist intercultureel heel goed ingevoegd?) pak ik de trein naar huis. En wat doe je dan? Juist ja, je belt gewoon je moeder. Na mijn verhaal te hebben aangehoord, zegt ze: 'Wat uiteindelijk telt is: heb je lekker gegeten, jongen?'

De volgende dag biecht ik in de teamvergadering alles op en documenteer ik het zorgvuldig in het dossier. Ik blijf me er drukker over te maken dan anderen...